

Helme proti Estonsku, rozsudek ze dne 7. 10. 2025 - K právu na spravedlivý proces v případě utajované policejní operace v online prostoru

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1

Hesla: internet, policejní navádění, respektování korespondence/tajemství listovní a jiných záznamů a zpráv, respektování soukromého života, tajné sledování

Český právní řád: čl. 13 Listiny základních práv a svobod

čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

§ 158b zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

§ 158e zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 3/2026

Helme proti Estonsku, rozsudek ze dne 7. 10. 2025

Autorský komentář

Předkládaný rozsudek Soudu je dalším z řady rozhodnutí, v němž byla posuzována otázka, zda odsouzení stěžovatele pro trestný čin není důsledkem nepřipustného policejního navádění (policejní provokace).

V posuzované věci byl stěžovatel (a to na podkladě zjištění učiněných v rámci utajované operace) shledán vinným pokusem trestného činu sexuálního navádění nezletilého podle § 179 odst. 1 tr. zákona Estonské republiky. Toho se dopustí ten, kdo předá, zveřejní nebo vědomě jinak poskytne pornografické dílo nebo jeho reprodukci osobě mladší čtrnácti let nebo zobrazující sexuální zneužití takové osoby nebo vykoná pohlavní styk v přítomnosti takové osoby, nebo vědomě takovou osobu jinak sexuálně svede.

Ustálená judikatura Soudu vychází z toho, že postup policejních orgánů při utajované operaci se musí omezit na pasivní způsob vyšetřování a nesmí vést k iniciování spáchání trestného činu (např. Teixeira de Castro proti Portugalsku, č. 25829/94, či Ramanauskas proti Litvě, č. 74420/01). Závěr, zda policejní orgány postupovaly tímto způsobem a zda vnitrostátní soudy i z tohoto hlediska věc náležitě přezkoumaly, činí Soud na podkladě věcného a procesního testu policejního navádění formulovaného ve věci Bannikova proti Rusku, č. 18757/06 (shrnutí je obsaženo také v rozsudku ve věci Matanović proti Chorvatsku, č. 2742/12).

V prostředí České republiky se k otázce policejního navádění vyslovily ve svých rozhodnutích jak Ústavní soud (např. usnesení ze dne 8. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 552/01; nález ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 710/01; nález ze dne 19. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 4185/16), tak Nejvyšší soud (např. usnesení velkého senátu trestního kolegia ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 15 Tdo 885/2013, uveřejněné pod č. 2/2015 Sb. rozh. tr.; či stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2014, uveřejněné pod č. 51/2014 Sb. rozh. tr.). V souladu s judikaturou Soudu Nejvyšší soud

vyložil, že policejní provokací (naváděním) je jak aktivní činnost policie, která směřuje k podněcování určité osoby (nemající takový úmysl) ke spáchání konkrétního trestného činu s cílem získat usvědčující důkazy a vyvolat její trestní stíhání, tak i aktivní činnost, jíž dochází k záměrnému podstatnému navýšení rozsahu spáchaného činu podněcovanou osobou, či k jiným způsobem vyvolané změně právní kvalifikace spáchaného skutku k tíži podněcované osoby. Naproti tomu policejní provokací není, je-li obsahovou náplní činnosti policejního orgánu policejní kontrola (např. při zákonné realizaci institutů předstíraného převodu podle § 158c tr. ř. či použití agenta podle § 158c tr. ř.), tedy má-li policejní orgán předtím, než začne monitorovat či kontaktovat podezíranou osobu, k dispozici pádný důvod k domněnce, že je připravován nebo páchan trestný čin.

Nejvyšší soud, ve shodě s vymezením podmínek pro utajovanou činnost policejních orgánů při objasňování a dokumentování trestné činnosti plynoucím z tehdejší judikatury Soudu, vyšel z toho, že tyto orgány mohou ingerovat a vstoupit do skutkového děje teprve poté, co mají k dispozici poznatky o tom, že určitá osoba je připravena či rozhodnuta a schopna spáchat trestný čin a má k tomu příležitost.

Soud se po vydání citovaného stanoviska a usnesení Nejvyššího soudu problematikou policejního navádění zabíral v dalších rozhodnutích (např. již zmíněná věc Matanović proti Chorvatsku; Furcht proti Německu, č. 54648/09; Morari proti Moldavsku, č. 65311/09; Scholer proti Německu, č. 14212/10, a jiné – viz text předkládaného rozhodnutí), avšak teprve ve věci stěžovatele se poprvé vyjádřil k jím namítané policejní provokaci, ke které mělo dojít čistě v online prostředí. Právě tento zvláštní charakter páchané trestné činnosti (online prostředí a zaměření trestné činnosti na nezletilé, tj. osoby zranitelné, které nemusí být schopny pochopit, že se staly oběťmi trestného jednání) vedl k tomu, že se poněkud odchýlil od dosud zastávaného stanoviska, za jakých podmínek může policie přistoupit k zahájení tajné sledovací operace (součástí věcného testu je zjištění, zda existovalo objektivní podezření, že to byl konkrétně stěžovatel, kdo byl do trestné činnosti zapojen či se chystal k jejímu spáchání). V posuzované věci Soudu dostačovalo, že policie měla objektivní podezření, které se týkalo konkrétního a omezeného virtuálního prostoru – identifikované chatovací místnosti na konkrétní webové stránce – a toto podezření bylo potvrzeno vnitrostátním soudem a nebylo stěžovatelem zpochybněno (bod 82.).

K rozsudku, jímž Soud šesti hlasy proti jednomu rozhodl, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, připojila nesouhlasné stanovisko soudkyně Mingorance Cairat k této změně. V projednávané věci podle ní neexistovalo žádné podezření vůči konkrétní (byť neidentifikované) osobě, nebylo zjištěno ani konkrétní protiprávní jednání, ani oběť. Operace byla schválena výhradně na základě obecné informace, že k podobnému jednání na platformách dochází. Policista v utajení pak vystupoval jako návnada pro potenciální protiprávní jednání. Uzavřela, že ani snaha o ochranu nezletilých v digitálním prostoru by neměla vést k uvolnění požadavků kladených na opatření zasahující do práva na spravedlivý proces, soukromí a ochranu zasílaných zpráv.

Byť soudce Pavli hlasoval s většinou, projevil ve svém stanovisku souhlas s obavami soudkyně Mingorance Cairat. Rozvolnění podmínek může vést k pouhému „rozhozování sítí“ (*fishing*) policejními orgány nebo jiným metodám „testování ctnosti“ uživatelů. Dotčená platforma totiž nemusí být využívána výhradně, dokonce ani převážně, k protiprávnímu jednání (v projednávané věci byl zmiňován i Facebook). Za postačující důvod pro částečné rozvolnění požadavků však považuje snahu o ochranu nezletilých v digitálním prostoru, která představuje pro policejní orgány a jejich tradiční metody zásadní výzvu.

SKUTKOVÝ STAV

Na základě informací naznačujících, že rozličné osoby využívají určité internetové stránky k navazování konverzace (chatů) sexuální povahy s nezletilými mladšími 14 let a posílají jim soubory

se sexuální obsahem, bylo zahájeno trestní řízení a povoleno použití policisty v utajení. V průběhu operace policista vystupoval jako 12letá dívka a používal pseudonym „Marleen12“. Osoba používající pseudonym „m41tln“ s „Marleen12“ vedla prostřednictvím soukromých zpráv explicitně sexuální komunikaci. Na základě těchto informací bylo zahájeno trestní řízení, během něhož byl jako osoba užívající pseudonym „m41tln“ identifikován stěžovatel. Přepisy zasílaných zpráv se staly součástí trestního spisu. Vyplývalo z nich, že stěžovatel opakovaně inicioval rozhovor s „Marleen12“, která mu sdělila svůj věk. Během konverzací opakovaně zaváděl sexuální témata.

Stěžovatel byl Okresním soudem v Harju shledán vinným sexuální naváděním nezletilého. Soud na základě žádosti stěžovatele přezkoumal zákonnost utajované operace. Dospěl k závěru, že v době schválení bylo dáno podezření ze spáchání trestného činu, k jehož vyšetření je možné podle trestního řádu takové operace použít. Rozhodnutí o schválení operace bylo podle soudu dostatečně odůvodněno s ohledem na princip ultima ratio. Nasazení policisty v utajení považoval soud za přiměřené s ohledem na utajovanou povahu trestného činu. Uzavřel proto, že použití policisty v utajení bylo v souladu se zákonem a získané důkazy jsou přijatelné. Po přezkoumání přepisů zpráv mezi stěžovatelem a „Marleen12“ dospěl též k závěru, že policista stěžovatele nenaváděl a byl to naopak stěžovatel, kdo komunikaci inicioval.

Ve svém odvolání stěžovatel namítl, že neexistovala žádná předchozí informace o jeho možném protiprávním jednání a trestní řízení bylo zahájeno až poté, co ho policista navedl ke spáchání trestného činu. Podle jeho mínění byla operace zahájena k navedení osob ke svádění nezletilých. O tom mělo svědčit záměrné užití pseudonymu „Marleen12“. Odvolací soud se s jeho námitkou policejního navádění vypořádal s odkazem na obsah zaznamenané komunikace a jeho odvolání zamítl.

Stěžovatel podal dovolání v právní otázce, Nejvyšší soud ho však odmítl.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ÚMLUVY

32. Stěžovatel namítl, že přestože před utajovaným sledováním neměl žádný záznam v rejstříku trestů, byl na internetu nezákonným způsobem naveden ke spáchání trestného činu, což je v rozporu s čl. 6 Úmluvy, podle něhož:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě ... projednána ... soudem..., který rozhodne ... o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.“

A. K přijatelnosti

33. Vláda s odkazem na důvody predestrené dále argumentovala, že stížnost je zjevně neopodstatněná.

34. Stěžovatel tento závěr odmítl.

35. Soud shledává, že stížnost není zjevně neopodstatněná a není nepřijatelná ani z jiného důvodu podle čl. 35 Úmluvy. Stížnost proto musí být prohlášena za přijatelnou.

B. K věci samé

1) Tvrzení stran

a) Stěžovatel

36. Stěžovatel namítl, že trestní vyšetřování bylo zahájeno na základě obecných informací a bez jakéhokoli konkrétního zjištění o identifikovatelných osobách, které by chatovaly s nezletilými. Vyšetřování tedy bylo zahájeno s jasným cílem někoho k takovému jednání navést a sbírat informace o osobách svádějících děti mladší 14 let.

37. Dodal, že před tímto utajovaným sledováním neměl žádný záznam v trestném rejstříku a nebyl z žádného trestného činu ani podezříván. Pseudonym „Marleen12“ použitý policistou v utajení, který jasně naznačoval, že jeho uživatel je nezletilý, byl zjevně zvolen tak, aby ho navedl ke spáchání trestného činu.

38. Trestní řízení proti němu bylo zahájeno až po tomto policejním navádění.

39. Stěžovatel nepřipojil žádné poznatky o tom, jak rozhovory s policistou užívajícím přezdívku „Marleen12“ probíhaly.

b) Vláda

40. Vláda oponovala, že podrobnosti případu neukazují na problém se spravedlivostí, rovností zbraní nebo kontradiktorní povahou řízení proti stěžovateli. V řízení nebyla shledána ani zřejmá libovůle. Vyjádřila se také k hmotněprávnímu i procesnímu testu návodu.

41. Vláda poznamenala, že v kontextu projednávaného případu jsou důležitá dvě trestní řízení. Prvně bylo dne 19. 9. 2019 zahájeno trestní řízení na základě informací, které získala policie o osobách používajících určité webové stránky k navazování chatů sexuální povahy s nezletilými ve věku do 14 let a k zasílání souborů obsahujících sexuální obsah. Následně bylo v rámci tohoto trestního řízení provedeno od 8. 10. 2019 do 8. 12. 2019 utajované sledování schválené podle čl. 1269 trestního řádu. Vláda připustila, že policista vstoupil do chatové místnosti bez předchozího podezření stěžovatele či vědomí o něm.

42. Během tohoto sledování osoba s přezdívkou „m41tln“ sexuálně sváděla fiktivní dvanáctiletou dívku jménem Marleen (ve skutečnosti policistu v utajení užívajícího pseudonym „Marleen12“) prostřednictvím soukromých zpráv zasílaných na této webové stránce. Na základě zjištěných informací bylo dne 17. 11. 2019 zahájeno samostatné trestní řízení. Jeho účelem bylo prověřit, zda osoba používající přezdívku „m41tln“ spáchala trestný čin sexuálního svádění nezletilého. Tato osoba byla identifikována jako stěžovatel. Bylo to tedy jednání samotného stěžovatele, které podnítilo konkrétní podezření vůči němu, a trestní řízení vedené proti němu bylo zahájeno na základě jednání, kterého se dopustil při používání přezdívky „m41tln“.

43. Vláda argumentovala, že použití policisty v utajení bylo opodstatněné a přiměřené s ohledem na skrytou povahu předmětného trestného činu a skutečnost, že k němu docházelo online. Stěžovateli bylo umožněno zpochybnit existenci a zákonnost schválení utajovaného sledování a rozporovat procesní použitelnost protokolů vzniklých během sledování. Okresní soud v Harju se s námitkami stěžovatele vypořádal po seznámení se spisem utajovaného sledování.

44. Zdůraznila dále, že stěžovatel ve svých následných opravných prostředcích nenapadl závěry Okresního soudu v Harju ohledně zákonnosti schválení sledování a použití agenta. Podle názoru vlády proto stěžovatel nemůže v tomto řízení vznášet námitky ohledně nezákonnosti utajovaného sledování nebo proti přítomnosti agenta v chatové místnosti. Otázka, zda došlo k nepřípustnému policejnímu navádění, proto může být zvažována pouze v kontextu obsahu stěžovatelova rozhovoru s agentem v chatové místnosti.

45. Vláda dále uvedla, že stěžovateli bylo umožněno napadnout hodnocení přepisů chatů a předložit jejich vlastní interpretaci, a to včetně námitek o nepřípustném policejním navádění. Vnitrostátní

soudy věnovaly argumentům stěžovatele náležitou pozornost a nevyvstal proto důvod odklonit se od jejich dobře odůvodněného posouzení.

46. Podle vlády v projednávaném případě nic nenasvědčuje tomu, že by byl stěžovatel naveden ke spáchání trestného činu. Z úryvků rozhovorů mezi ním a agentem je zřejmé, že policista ho nijak nenaváděl. Byl to sám stěžovatel, kdo začal rozhovor a nadnesl nevhodná témata, včetně naléhání, aby se „Marleen12“ ptala na sex a vyjádřila své sexuální touhy. Policie nepřekročila hranice v podstatě pasivního vyšetřování.

2) Posouzení Soudem

a) Obecné zásady

i) Celkový přístup k použití agenta

47. Soud si je vědom potíží spojených s úkolem policie vyhledávat a sbírat důkazy pro účely odhalování a vyšetřování trestných činů. Plnění tohoto úkolu vyžaduje zvláště při boji s organizovanou trestnou činností a korupcí stále častěji použití utajovaných agentů, informátorů a utajovaných postupů. Použití zvláštních vyšetřovacích metod – konkrétně těch utajovaných – proto nemůže samo o sobě zasahovat do práva na spravedlivý proces. Kvůli riziku policejního navádění vyplývajícího z těchto metod musí být jejich použití vymezeno jasnými hranicemi (viz rozsudek velkého senátu ze dne 5. 2. 2008, Ramanauskas proti Litvě, č. 74420/01, body 49–51).

48. V této souvislosti je třeba připomenout, že úkolem Soudu je v souladu s čl. 19 zajištění plnění závazků přijatých smluvními státy. Přípustnost důkazů upravuje primárně vnitrostátní právo a hodnocení předložených důkazů je zásadně věcí vnitrostátních soudů. Rolí Soudu je posoudit, zda řízení jako celek, a to včetně způsobu, jímž byly provedeny důkazy, bylo spravedlivé. V tomto kontextu mu nenáleží rozhodovat, zda konkrétní důkazy byly získány nezákonně, ale zkoumat, zda v důsledku této „nezákonnosti“ bylo porušeno jiné právo chráněné Úmluvou (tamtéž, bod 52 s dalšími odkazy).

49. Konkrétně Úmluva nezakazuje ve stádiu předběžného vyšetřování u trestných činů, jejichž povaha to vyžaduje, použití zdrojů jako jsou anonymní informátoři. Odlišná je však situace, kdy by soud na použití takových zdrojů spoléhal při shledání viny. To by bylo přijatelné pouze, pokud by byly zavedeny vhodné a dostatečné záruky proti zneužití – konkrétně jasný a předvídatelný postup pro schválení a zavedení takových vyšetřovacích metod a dohled nad jejich použitím (tamtéž, bod 53; viz také rozsudek ze dne 26. 10. 2006, Khudobin proti Rusku, č. 59696/00, bod 135).

50. Zatímco použití utajovaných agentů lze tolerovat, podléhá-li jasným omezením a zárukám, veřejný zájem nemůže opodstatnit použití důkazů získaných v důsledku policejního navádění, neboť může nastat riziko, že u obviněného bude definitivně a od počátku vyloučen spravedlivý proces (viz krom mnoha dalších zdrojů Ramanauskas, cit. výše, bod 54; dále rozsudek ze dne 9. 6. 1998, Teixeira de Castro proti Portugalsku, č. 25829/94, body 35–36; Khudobin, cit. výše, bod 128; a rozsudek ze dne 15. 12. 2005, Vanyan proti Rusku, č. 53203/99, body 46–47).

51. K policejnímu navádění dochází, když se zapojení policisté (nebo osoby jednající na základě jejich pokynů) neomezí při vyšetřování trestné činnosti na v podstatě pasivní jednání, ale ovlivní někoho tak, aby ho navedli ke spáchání trestného činu, k němuž by jinak nedošlo, aby mohli trestný čin prokázat, tedy získat důkazy a vystavět obžalobu (viz Ramanauskas, cit. výše, bod 55; Teixeira de Castro, cit. výše, bod 38).

52. Ve své rozsáhlé judikatuře k tomuto tématu Soud vyvinul kritéria, podle nichž lze při použití legitimních utajovaných postupů v trestním vyšetřování rozlišit navádění porušující čl. 6 odst. 1

Úmluvy od povoleného jednání. Přestože není možné omezit rozličné množství situací, které mohou v tomto kontextu nastat, na pouhý seznam kritérií, ze Soudního přezkumu stížností na policejní navádění vznikl základ dvou testů: věcný a procesní test policejního navádění. Kritéria podstatná pro Soudní přezkum v této souvislosti jsou stanovena v rozsudku Bannikova proti Rusku (ze dne 4. 11. 2010, č. 18757/06, body 37–65). Jejich shrnutí je uvedeno níže (viz rozsudek ze dne 4. 4. 2017, Matanović proti Chorvatsku, č. 2742/12, body 122–35).

ii) Věcný a procesní test policejního navádění

53. Při posuzování stěžovatelovy hájitelné námitky policejního navádění bude prvním krokem Soudu na základě dostupného materiálu zjistit, jestli by byl trestný čin spáchán bez zásahu vnitrostátních orgánů, tedy zda bylo vyšetřování „v podstatě pasivní“. Aby mohl Soud rozhodnout, zda bylo vyšetřování „v podstatě pasivní“, posoudí důvody, které vedly k utajované operaci, zejména zda existovalo objektivní podezření, že stěžovatel byl zapojen do trestné činnosti nebo se chystal ke spáchání trestného činu (viz rozsudek ze dne 23. 10. 2014, Furcht proti Německu, č. 54648/09, bod 51), jakož i postup vnitrostátních orgánů, které operaci prováděly, konkrétně zda na stěžovatele působily tak, aby ho navedly ke spáchání trestného činu, k němuž by jinak nedošlo, aby bylo možné prokázat spáchání trestného činu, tedy předložit důkazy a zahájit trestní stíhání (viz tamtéž, bod 52; viz také rozsudek ze dne 8. 3. 2016, Morari proti Moldavsku, č. 65311/09, bod 32).

54. V této souvislosti již Soud v minulosti zdůrazňoval nezbytnost jasného a předvídatelného postupu pro schválení vyšetřovacích úkonů, jakož i řádného dohledu nad nimi. Soudní dohled považuje Soud za nejvhodnější v případech utajovaných operací, avšak s dostatečnými postupy a zárukami lze zvolit i jiný způsob, například dohled státního zástupce (viz Furcht, cit. výše, bod 53; viz také Bannikova, cit. výše, body 49–50, s dalšími odkazy). Absence procesních záruk při nařizování utajovaných operací dává vzniknout riziku svévole a policejního navádění (viz rozsudek ze dne 30. 10. 2014, Nosko a Nefedov proti Rusku, č. 5753/09 a 11789/10, bod 64).

55. Druhým krokem Soudu bude hodnocení způsobu, jakým se vnitrostátní soudy vypořádaly se stěžovatelovou námitkou policejního navádění, což představuje procesní část přezkumu při stížnosti na agenta provokatéra (viz Bannikova, cit. výše, body 51–65, s dalšími odkazy).

56. Výchozím bodem je přesvědčení Soudu, že vnitrostátní soudy jsou schopny vypořádat se s takovou námitkou způsobem souladným s právem na spravedlivý proces. Musí proto ověřit, zda hájitelná námitka policejního navádění představuje věcnou obhajobu podle vnitrostátního práva, může být důvodem pro nepřipustnost důkazů, nebo vede k obdobným důsledkům. Přestože Soud obecně ponechává na vnitrostátních orgánech rozhodnutí, jaký postup má být soudy dodržován při posuzování námitky policejního navádění, vyžaduje, aby se jednalo o postup kontradiktorní, důkladný, komplexní a přesvědčivý.

57. Otázky, jimiž se musí soud zabývat při rozhodování o námitce policejního navádění, byly stanoveny v rozsudku Ramanauskas, cit. výše, bod 71:

„Soud shledává, že stěžovatel v průběhu řízení trval na tom, že byl naveden ke spáchání trestného činu. Vnitrostátní orgány tudíž měly přinejmenším provést důkladný přezkum ... jestli [policejní orgány] ho navedly ke spáchání trestného činu. Za tím účelem měly především určit, z jakých důvodů byla operace zahájena, rozsah zapojení policie do trestného činu a povahu jakéhokoli navádění či tlaku, jimž byl stěžovatel vystaven. ... Stěžovatel měl mít možnost vyjádřit se ke všem těmto bodům.“

58. Kromě toho jsou při posuzování námitky agenta provokatéra nezbytné zásady kontradiktorního řízení a rovnosti zbraní, jakož i procesní záruky vztahující se k předloženým důkazům a výsledkům utajovaných agentů a dalších svědků, kteří by mohli vypovídat k otázce policejního navádění (Bannikova, cit. výše, body 58 a 65).

59. V této souvislosti Soud připomíná, že pokud nejsou stěžovatelova tvrzení naprosto nesmyslná, je na straně obžaloby, aby prokázala, že k policejnímu navádění nedošlo. Prokázat to může být v praxi těžké, pokud nedošlo k formálnímu schválení a dohledu nad utajovanou operací (tamtéž, bod 48).

iii) Aplikace věcného a procesního testu policejního navádění na projednávanou věc

60. Z judikatury Soudu vyplývá, že se předběžná podmínka v jeho posouzení námitky policejního navádění vztahuje k existenci hájitelné námitky stěžovatele, že byl naveden vnitrostátními orgány. Aby mohl pokračovat, musí v této souvislosti shledat, že projednávaná věc na první pohled spadá do kategorie „případů policejního navádění“ (viz případy, kdy podmínka nebyla splněna – rozhodnutí ze dne 9. 10. 2012, Trifontsov proti Rusku, č. 12025/02, body 32–35; rozhodnutí ze dne 31. 5. 2016, Lyubchenko proti Ukrajině, č. 34640/05, body 33–34; a rozsudek ze dne 4. 4. 2017, Matanović proti Chorvatsku, č. 2742/12, bod 131).

61. Shledá-li Soud, že stěžovatelova námitka spadá do kategorie případů policejního navádění, bude pokračovat prvním krokem, tedy věcným testem policejního navádění (tamtéž, bod 132).

62. Jestliže Soud ve věcném testu policejního navádění na základě dostupných informací zjistí s uspokojivou mírou jistoty, že vnitrostátní orgány vyšetřovaly stěžovatelovo jednání v podstatě pasivním způsobem a nenavedly ho ke spáchání trestného činu, bude to za normálních okolností postačovat pro jeho závěr, že následné použití důkazů získaných utajovaným způsobem v trestním řízení proti stěžovateli nepředstavuje problém podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy (viz např. rozsudek ze dne 18. 12. 2014, Scholer proti Německu, č. 14212/10, bod 90; a rozhodnutí ze dne 13. 12. 2016, Rymanov proti Rusku, č. 18471/03).

63. Pokud jsou však Soudní závěry věcného testu nejednoznačné z důvodu nedostatečných informací ve spise, neposkytnutých informací či rozporů ve vnímání události stranami (viz Bannikova, cit. výše, body 52 a 67), nebo Soud na základě věcného testu shledá, že stěžovatel byl vystaven policejnímu navádění v rozporu s čl. 6 odst. 1, bude muset pokračovat k druhému kroku, tedy procesnímu testu policejního navádění (viz Matanović, cit. výše, bod 134).

64. Soud tento test použije, aby zjistil, zda vnitrostátní soudy podnikly všechny nezbytné kroky k odhalení okolností hájitelné námitky policejního navádění a v případě závěru, že došlo k navádění, nebo neprokázala-li obžaloba, že k navádění nedošlo, ke zjištění, zda vyvodily příslušné závěry v souladu s Úmluvou (viz Ramanauskas, cit. výše, bod 70; Furcht, cit. výše, bod 53; a rozsudek ze dne 16. 7. 2015, Ciprian Vlăduț a Ioan Florin Pop proti Rumunsku, č. 43490/07 a 44304/07, bod 88; viz také Bannikova, cit. výše, body 53–57, k příslušným závěrům, které je třeba vyvodit z úspěšné námitky policejního navádění). Řízení proti stěžovateli by postrádalo spravedlivost vyžadovanou čl. 6 Úmluvy, pokud by jednání vnitrostátních orgánů navedlo stěžovatele ke spáchání trestného činu, jímž byl shledán vinným, a vnitrostátní soudy by se vhodným způsobem nevypořádaly s námitkou policejního navádění (viz Ramanauskas, cit. výše, bod 73; rozsudek ze dne 29. 9. 2009, Constantin a Stoian proti Rumunsku, č. 23782/06 a 46629/06, bod 64; a rozsudek ze dne 12. 11. 2013, Sepil proti Turecku, č. 17711/07, bod 36).

b) Použití obecných zásad na projednávanou věc

i) Předběžné poznámky

65. Soud zjišťuje, že mezi stranami je nesporné, že stěžovatel používající pseudonym „m41tln“ vedl explicitně sexuální rozhovor s utajovaným policistou používajícím uživatelské jméno „Marleen12“ prostřednictvím soukromých zpráv na webové stránce armastusesaal.org. Za uvedené jednání byl odsouzen podle § 179 trestního zákoníku. Mezi stranami zůstává sporné, zda byl stěžovatel naveden

policíí.

66. Soud na základě kritérií definovaných ve své judikatuře a s využitím metodologie přezkumu stížností na policejní navádění (viz body 60–64 výše) zjišťuje, že ve světle skutkových okolností případ spadá do kategorie „případů policejního navádění“.

67. Zároveň poznamenává, že projednávaný případ je prvním, v němž bude rozhodovat, zda byla osoba navedena policií čistě v online kontextu.

68. Přestože skutkové okolnosti ve věci Eurofinacom proti Francii (rozhodnutí ze dne 7. 9. 2004, č. 58753/00) také zahrnovaly prvek online komunikace a policisty pracující pod utajovanými identitami, stěžovatelem před Soudem nebyla osoba nabízející online služby spojené s prostitucí, ale společnost podezřelá z toho, že vystupovala jako „prostředník mezi prostitutem/kou a osobou využívající jeho/její služby“. Především však v citované věci Soud shledal, že vnitrostátní policie již disponovala informacemi naznačujícími, že společnost v pozici stěžovatele byla zapojena do protiprávní činnosti, protože poskytovala komunikační platformu.

69. Hlavní otázkou k přezkumu Soudem v projednávaném případě je, zda se policejní orgány při zahájení a provedení utajované sledovací operace za konkrétních okolností tohoto případu omezily na „vyšetřování trestné činnosti v podstatě pasivním způsobem“. Při zodpovězení této otázky vzal v úvahu následující skutečnosti.

ii) Zda existovaly dobré důvody pro zahájení operace

70. Jeden ze stěžovatelových klíčových argumentů o údajném policejním navádění se vztahuje k důvodům pro zahájení trestního vyšetřování a schválení použití utajovaného policisty. Tvrdil, že před zahájením předmětné utajované sledovací operace neměl žádný záznam v trestním rejstříku a nebyl ani podezřelý ze spáchání trestného činu.

71. V této souvislosti Soud zjišťuje, že vláda se stěžovatelem souhlasila v tom, že o jeho zavrženíhodném jednání neměly vnitrostátní orgány žádné předchozí znalosti ani podezření. Vláda vysvětlila, že místo toho bylo trestní vyšetřování zahájeno na základě informací získaných policistou na začátku toho roku, podle nichž měly různé osoby používat určité webové stránky k vedení chatů sexuální povahy s nezletilými ve věku do 14 let a posílat jim soubory se sexuálním obsahem.

72. Soud připomíná, že v případech, u nichž hlavní důkaz pochází z utajované operace, musí být vnitrostátní orgány schopny prokázat, že měly pro zahájení této operace dobré důvody (viz Bannikova, cit. výše, bod 40; a rozsudek ze dne 24. 4. 2014, Lagutin a ostatní proti Rusku, č. 6228/09 a 4 další, bod 91).

73. Pokud jde o důvody pro utajované operace, Soud v minulosti zdůrazňoval povinnost vnitrostátních orgánů ověřit trestní oznámení nebo prošetřit informace o protiprávním jednání, které dostanou (viz rozsudek ze dne 26. 3. 2015, Volkov a Adamskiy proti Rusku, č. 7614/09 a 30863/10, body 37 a 41; a Matanović, cit. výše, bod 144). Kritický postoj však zaujal v případech, kdy se vnitrostátní úřady při odůvodnění utajované operace spoléhaly na pouhá tvrzení o existenci usvědčujících informací (možná pocházejících od nezveřejněných anonymních zdrojů), které nebyly podrobeny důkladnému posouzení vnitrostátními soudy, především když byla existence takových informací zpochybněna stěžovatelem během soudního řízení (viz Bannikova, cit. výše, bod 40; Vanyan, cit. výše, bod 49; a Lagutin a ostatní, cit. výše, body 103–106 a 109).

74. Soud dále připomíná, že ve své judikatuře obecně směřuje k ověření, „zda existovalo objektivní podezření, že stěžovatel byl zapojen do trestné činnosti nebo se chystal ke spáchání trestného činu“ (viz Teixeira de Castro, cit. výše, body 37–38; rozsudek ze dne 1. 7. 2008, Malininas proti Litvě, č.

10071/04, bod 36; Khudobin, cit. výše, bod 134; rozsudek ze dne 21. 2. 2008, Pyrgiotakis proti Řecku, č. 15100/06, bod 21; Lagutin a ostatní, cit. výše, bod 91; Furcht, cit. výše, bod 51; a rozsudek ze dne 15. 10. 2020, Akbay a ostatní proti Německu, č. 40495/15 a 2 další, bod 114 – vše případy týkající se drogové trestné činnosti).

75. V dřívějším případě týkajícím se trestného činu padělání dokladů totožnosti policie zveřejnila v novinách inzerát hledající pomoc se získáním cestovních pasů, na který stěžovatel reagoval. Soud v odkazovaném případě zdůraznil skutečnost, že se nezdálo, že by vnitrostátní úřady věděly, že stěžovatel byl v minulosti zapojen do výroby a/nebo obchodu s padělanými dokumenty, a neměly o tom ani žádné objektivní důkazy. Prvotní kontakt pocházel od stěžovatele, který reagoval na novinový inzerát. Následný kontakt byl úsilím utajovaného agenta, který se dotazoval na postup v případě, požádal stěžovatele, aby jednal jako prostředník, a slíbil mu za to finanční odměnu. Za těchto okolností Soud shledal, že stěžovatel byl naveden k protiprávnímu jednání (viz Morari, cit. výše, body 36–37).

76. V projednávaném případě Soud zjišťuje, že stěžovatel nerozporoval tvrzení vlády, že vnitrostátní orgány měly před zahájením utajované sledovací operace předchozí informace naznačující, že různé osoby se zapojovaly do chatů sexuální povahy s nezletilými ve věku do 14 let na určitých webových stránkách. Ničeho nenamítal ani proti celkovému postupu při schvalování použití utajovaného policisty a netvrdil ani, že operace nebyla řádně kontrolována. Základem jeho stížnosti místo toho bylo, že před zahájením utajované sledovací operace neexistovalo konkrétní podezření vůči němu.

77. Soud každopádně zjišťuje, že Okresní soud v Harju se seznámil se spisem utajovaného sledování a přezkoumal celkovou zákonnost utajované sledovací operace, včetně ověření, že existovalo důvodné podezření, že docházelo k páčání trestné činnosti (viz body 13–14 a srov. Lagutin a ostatní, cit. výše, body 103–106, kde si vnitrostátní soudy nevyžádaly a nepřezkoumaly předběžné informace o stěžovatelově dřívějším zapojení do obchodu s drogami, které měly údajně existovat). Ve svých dalších opravných prostředcích ve vnitrostátním soudním řízení stěžovatel nevzněsl námitky vůči obecné zákonnosti utajované sledovací operace (ve smyslu, jaké dříve existující informace měly vnitrostátní orgány k dispozici, celkové nezbytnosti utajované operace a jak, kým a na jak dlouho byla operace schválena), ani stran nedostatečných procesních záruk. Avšak v průběhu vnitrostátního soudního řízení (viz body 17 a 21 ...) a před Soudem stěžovatel namítl, že ho policista v utajení navedl a že předtím, než byl policista do věci zapojen, neexistovalo žádné objektivní podezření vůči němu osobně. V této souvislosti není rozhodující skutečnost, na niž upozornila vláda (viz bod 42 výše), tedy že byla vedena dvě samostatná trestní řízení, neboť utajovaná sledovací operace, kterou stěžovatel napadl, probíhala v rámci obou řízení.

78. Při rozhodování, jakou váhu přisoudit skutečnosti, že před utajovanou policejní operací neexistovalo žádné objektivní podezření, že to byl právě stěžovatel, kdo se zapojoval do nezákonného sexuálního lákání nezletilých, nebo že se k takové aktivitě chystal, nemůže Soud ignorovat konkrétní souvislosti, za nichž k předmětnému trestnému činu došlo.

79. Soud zjišťuje, že estonský zákonodárce se rozhodl trestně postihovat vědomé sexuální lákání nezletilých do 14 let (viz bod 23 ...). Zdá se, že k jednání spadajícímu pod uvedené ustanovení nemusí nutně dojít ve fyzickém světě (ať už částečně či kompletně). Jak ukazuje projednávaný případ, všechna komunikace mezi pachatelem a obětí může probíhat výhradně s využitím elektronických prostředků a výlučně v online prostředí, aniž by pachatel navrhl nebo zorganizoval osobní setkání s nezletilcem (srov. čl. 23 Lanzarotské úmluvy, body 30–31 výše). V projednávaném případě skutečně komunikace mezi stěžovatelem a „Marleen12“ probíhala prostřednictvím soukromých zpráv v online chatovací místnosti, kde oba používali pseudonymy.

80. Kriminalizace určitého chování má sama o sobě omezený účinek, pokud neexistuje způsob, jak

skutečného pachatele odhalit a postavit před soud. V této souvislosti Soud v minulosti judikoval, že pozitivní závazek smluvního státu podle čl. 8 Úmluvy chránit fyzickou a morální integritu jednotlivců může přesahovat k otázkám týkajícím se účinnosti trestního vyšetřování, a to i v případech, kdy problém netkví v trestní odpovědnosti zástupců státu (srov. rozsudek ze dne 2. 12. 2008, K. U. proti Finsku, č. 2872/02, bod 46, který se týkal toho, že se nepodařilo přimět poskytovatele služeb k tomu, aby odhalil totožnost osoby hledané pro zveřejnění neslušného inzerátu o nezletilci na internetové seznamovací stránce). Účinné trestní vyšetřování krom toho vyžaduje přijetí praktických a účinných kroků k odhalení a stíhání pachatelů (tamtéž, bod 49). Soud bere na vědomí, že v případech, kdy komunikace přes internet usnadňuje spáchání trestného činu, nebo kde všechno protiprávní jednání probíhá online, musí policie také využít online prostředky k vyšetřování a stíhání těchto trestných činů.

81. Soud má za to, že v kontextu, jako je ten v projednávaném případě, může být pro vnitrostátní orgány nemožné, aby po získání informace o potenciálně protiprávním jednání na webové stránce identifikovaly možné pachatele předtím, než zahájí utajovanou operaci, nebo aby tak učinily bez nepřiměřeného zásahu do práv osob nezapojených do vyšetřování, především práva na respektování soukromého života. V této souvislosti dodává, že na určitých stránkách, jako jsou například chatové místnosti, často provozovatelé nevyžadují po uživatelích odhalení jejich skutečného nebo úplného jména. Krom toho mohou lidé změnit své uživatelské jméno, více než jedna osoba se může „skrývat“ za týmž uživatelským jménem a jedno uživatelské jméno může být postupně užíváno rozdílnými lidmi. Když k protiprávnímu jednání dochází prostřednictvím soukromých zpráv, byť v rámci jinak veřejné chatovací místnosti, třetí strana ho může jen těžko odhalit (a tedy nahlásit).

82. S ohledem na specifické okolnosti projednávaného případu Soud shledává, že vnitrostátní orgány měly dobré důvody pro zahájení utajované sledovací operace. Dostaly informaci naznačující, že rozličné osoby se na webové stránce www.armastusesaal.org potenciálně zapojují do sexuálního lákání nezletilých ve věku do 14 let, a měly povinnost tuto informaci prověřit. Soud nepovažuje za rozhodující, že v tomto stádiu neexistovalo objektivní podezření, že to byl konkrétně stěžovatel, kdo byl do trestné činnosti zapojen, či se chystal k jejímu spáchání (srov. Morari, cit. výše, body 36–37, kde vzal Soud v úvahu nejen skutečnost, že neexistovalo žádné předchozí podezření vůči stěžovateli, ale také způsob, jakým byla operace provedena). Soud přijímá, že policie měla objektivní podezření, které bylo specifické pro definovaný a omezený virtuální prostor (určitá chatovací místnost na konkrétní webové stránce), což bylo potvrzeno Okresním soudem v Harju a nebylo rozporováno stěžovatelem. Dále za skutkových okolností projednávaného případu považuje Soud za relevantní, že podezření se týkalo trestné činnosti proti nezletilým, kteří s ohledem na svoji zranitelnou pozici nemusí být schopni pochopit, že se stali oběťmi a jednání nahlásit.

iii) Postup vnitrostátních orgánů během operace

83. Soud předně upozorňuje, že samotná skutečnost, že byla zahájena utajovaná operace, neznamená, že existoval záměr navést stěžovatele ke spáchání trestného činu, který by jinak nespáchal. Obdobné operace jsou ze své povahy naplánovány s cílem sběru informací a důkazů a zahrnují přijetí falešných totožností.

84. Zadruhé Soud zdůrazňuje, že postup policie – vytvoření uživatelského profilu v chatovací místnosti, přihlášení a chatování s dalšími osobami prostřednictvím soukromých zpráv – nepředstavoval sám o sobě protiprávní jednání, a policie ani nepředpokládala protiprávní jednání na straně osob, se kterými komunikovala (srov. např. se situací, kdy policista v utajení oslovil podezřelého se záměrem koupit nezákonné návykové látky; viz Volkov a Adamskiy, cit. výše, body 38–42; viz také rozhodnutí ze dne 10. 6. 2018, Kuzmickaja proti Litvě, č. 27968/03). Pokud jde o stěžovatelovu námitku (viz bod 37 výše), Soud neshledává, že by použití uživatelského jména „Marleen12“ představovalo nezákonné policejní navádění. Přestože se dá říct, že jméno odkazovalo

na věk dotyčné osoby (jak poukázaly vnitrostátní soudy, stěžovatelovo vlastní uživatelské jméno „m41tln“ také odkazovalo na jeho věk, viz bod 16), v žádném případě to nevyzývalo ke komunikaci explicitně sexuální povahy.

85. Soud dále uvádí, že stěžovatel si mohl zcela svobodně zvolit, zda bude s „Marleen12“ komunikovat (prostřednictvím soukromých zpráv nebo ve veřejném chatu) a jaké zvolí téma k diskusi. Mohl se o tom také volně rozhodnout poté, co mu „Marleen12“ dne 8. 10. 2019 v rané fázi chatu sdělila, že jí je 12 let (viz bod 10 ...). Přesto se stěžovatel mezi 8. 10. 2019 a 8. 12. 2019 opakovaně zapojoval do chatů s „Marleen12“. Jak poznamenaly vnitrostátní soudy, byl to vždy stěžovatel, kdo chaty inicioval. Stejně to byl vždy stěžovatel, kdo v konverzacích mezi ním a „Marleen12“ navrhl témata explicitně sexuální povahy. Před vnitrostátními soudy ani v řízení před Soudem stěžovatel nenamítal ničeho k tomu, jak se chaty ve vztahu k probíraným tématům vyvíjely. Nevznesl námitky ani v tom smyslu, že by jej policista v utajení vybízel k probírání otázek vztahujících se k sexu.

86. Ve světle výše uvedené Soud shledává, že policista v utajení v průběhu operace setrval na vyžadovaném pasivním postoji a stěžovatel nebyl pod žádným výslovným, ani naznačeným tlakem spáchat trestný čin.

iv) Závěr

87. Soud má za to, že dostupný materiál umožňuje dospět k závěru, že použití utajovaného policisty v projednávaném případě nepředstavovalo policejní navádění ve smyslu definice stanovené judikaturou Soudu vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Následující použití důkazů získaných tímto utajovaným postupem v trestním řízení vedeném proti stěžovateli tudíž nepředstavuje porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

88. Ve vztahu ke stěžovatelově námitce policejního navádění tudíž nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud

1. *Prohlašuje* jednomyslně stížnost za přijatelnou,

2. *Rozhoduje* šesti hlasy proti jednomu, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

(...)

(zpracovali: JUDr. Ivo Kouřil a Mgr. Bc. Kamila Tokošová)